

FİRE VE ZAYİAT KARARLARI

Karar : ODA MECLİSİ
Tarihi : 31.03.1994
Top.No. : 992-995/28

Meslek Grubu : DERİ VE DERİ İŞLEME SANAYİ
Karar Sayısı : 19-1
Karar Konusu : DERİ VE KÖSELE SANAYİİNDE FİRE, ZAYİAT VE RANDIMAN
ORANLARI

K A R A R :

DERİ VE KÖSELE SANAYİİ KOLUNDA FİRE VE ZAYİAT NİSPETLERİ:

Mezbahadan alınan yaş derilerin, mamul deri ve bilahare de giyim eşyası haline getirilmesine kadar geçirdiği safhalarda verdiği fire ve zayıat nispetleri:

Küçükbaş Hayvan Derilerinde Fire ve Zayıat :

I.Safha:

a)- Hayvanların kesiminden itibaren derilerin tuzlu kuru oluncaya kadarki geçen safhada % 20 ila % 30 arasında fire verir. Ayrıca kullanılmayan deriler yüzünden (bozuk, çürük hamderi) % 5 zayıat verir.

b)- Hayvanların kesiminden itibaren derilerin hava kurusu oluncaya kadar geçen safhada % 30 ila % 40 arasında fire verir. Ayrıca kullanılmayan deriler yüzünden (bozuk, çürük hamderi) % 5 zayıat verir. Fireler mevsimine ve bölgelere göre bu nispetler arasında değişir.

c)- Tuzlu ve hava kurusu olarak piyasadan alınan derilerde kilo başına % 5 rutubet firesi verir.

II.Safha:

Pikle safhasında ise, zayıat nispeti % 5 civarındadır.

III.Safha:

Pikle deriden sonra finisaj da dahil % 5-10 arasında zayıata uğrar.

IV.Safha:

Konfeksiyonda Zayıat:

a) III.safhadan gelen mamul derilerin konfeksiyonda kullanılmayanların oranı (zayıat) % 8 - 10'dur.

b) Konfeksiyon imalinde deri mamul deri kesiminden dolayı % 25 kesim zayıatı verir.

Büyükbaş Hayvan Derilerde Fire ve Zayıt:

I.Safha:

A-Hayvanların kesiminden itibaren derilerin salamura oluncaya kadar:

	<u>Sığır ve Dana Derlerinde</u>	<u>Manda ve Malak Derlerinde</u>
- Kış aylarında	% 15 - 20	% 15 - 25
- Yaz aylarında	% 20 - 25	% 25 - 30
- Diğer aylarda	% 20	% 25

Fire verir. Ayrıca kullanılmayan deriler yüzünden (bozuk, çürük hamderi) % 5 zayıt verir.

B- Hayvanların kesiminden itibaren derilerin:

a) Tuzlu kuru oluncaya kadar geçen safhada % 50,

b) Hava kurusu oluncaya kadar geçen safhada % 60-65 fire verir. Ayrıca kullanılmayan deriler yüzünden (bozuk, çürük hamderi) % 5 zayıt verir. Fireler mevsimine ve bölgelere göre bu nispetler arasında değişir.

C- Tuzlu ve Hava Kurusu olarak piyasadan alınan derilerde kilo başına % 5 rutubet verir,

II.Safha:

A,B ve C safhalarından gelen deriler imalat sırasında çürük, hamlak, yanık, bozuk deriler ve işlenti safhasında doğabilecek hatalar sonucu değerlendirilemeyecek deriler için ayrıca;

a) Köselede % 5-6

b) Vidalada % 5-7

arasında zayıt verir.

III.Safha:

Ayakkabı ve saraciye zayıt:

a) II.safhada gelen mamul deri ve köselelerin ayakkabı ve saraciye imalinde kullanılmayanların oranı (zayıt) % 5-7'dir.

b) Ayakkabı ve saraciye imalinde deri ve kösele kesiminden dolayı % 25 kesim zayıtı verir.

Oda Meclisimizin 23.11.2009 tarih ve 2009-2012/12 sayılı toplantısında alınan karar ile aşağıdaki çevrim firesi eklenmiştir.

"yurt içinde deri ölçüm biriminin dm², yurt dışında da square feet (ayakkare) olması ve birim çevriminde yaklaşık değer (1 ayakkare = 9,29 dm² ~ 10 dm²) kabul görmesi nedeniyle çevrimden kaynaklanan %7,1'lik çevrim firesi oluşmaktadır.

Yaş ve kuru tuzlanmış derilerin tabaklanmasından elde edilebilecek mamul deri verimi:

Tabaklanacak olan ham derinin videla imalatında cinsine göre verebileceği ortalama desimetrekare olarak mamul deri miktarlarının,

<u>Tabaklanacak Olan Ham Derinin Cinsi</u>	<u>Verebileceği Ort. Mamul Deri Miktarı</u>
a) Bir kilogram yaş keçi derisi	20-24 desi
b) Bir kilogram tuzlu kuru keçi derisi	30-34 desi

c) Bir kilogram yaş sığır derisi	8-14 desi
d) Bir kilogram tuzlu yaş koyun derisi	17-20 desi
e) Bir kilogram tuzlu kuru koyun derisi	25-35 desi
f) Bir kilogram hava kurusu kuzu derisi	28-50 desi
i) Bir kilogram salamura sığır derisi olabileceği,	12-15 desi

Ham deriden elde edilecek mamul kösele randımanları:

<u>Ham Derinin Cinsi</u>	<u>Verebileceği Ort.Kösele Randımanı</u>
Yaş yerli sığır derisi	% 32 - % 46
Salamura yerli sığır derisi	% 44 - % 46
Salamura ithal malı sığır derisi(Krapon)	% 55 - % 60

Bu randımanlar derilerin menşesine ve işletmenin kabiliyetine ve tekniğine göre yukarıdaki oranlar arasında değişir. Ayrıca, taze tuzlanmış salamura derilerinin randımanı, beklemiş salamura derilerin randımanlarından düşüktür.

- Mamul olarak (dm²) ile satılmakta olan büyük ve küçükbaş hayvan derilerinde ölçü tolerans miktarının % 5 (Yüzdebeş) olduğu.